

Voorzitter

amendement als verworpen kan worden beschouwd.

De hoofdstukken 1 t/m 5 en de beweegreden worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de SP tegen het wetsvoorstel hebben gestemd en die van alle andere fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Nadere wijziging van een aantal sociale zekerheidswetten (technische verbeteringen in verband met de wetten TAV, TBA en TZ, alsmede enige andere wijzigingen) (24326)**.

(Zie vergadering van heden.)

De **voorzitter**: Tijdens de behandeling hedenochtend is het amendement-Adelmund (stuk nr. 9) door de staatssecretaris overgenomen.

De artikelen I t/m XLVI en de beweegreden worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat het wetsvoorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is een debat naar aanleiding van een algemeen overleg van 16 november 1995 inzake **diverse EU-raden, in het bijzonder over het tomaten voor vis-akkoord met Marokko**.

De beraadslaging wordt geopend.

Mevrouw **Van Ardenne-van der Hoeven** (CDA): Voorzitter! tijdens het algemeen overleg over het "tomaten voor vis"-akkoord vorige week donderdag heb ik namens mijn fractie al verbazing en verontwaardiging uitgesproken over het feit, dat de Nederlandse regering tijdens de laatste extra Algemene Raad van 10 november heeft ingestemd met het

associatie-akkoord met Marokko. Dit akkoord bestaat uit twee onderdelen: toegang verlenen aan Spaanse en Portugese vissers tot Marokkaanse wateren en extra concessies aan Marokko om met extra contingenten tomaten, bloemen en ander fruit op de Europese markt te komen.

De discussie tijdens het algemeen overleg heeft het volgende opgeleverd. Minister Van Aartsen heeft zijn aanvankelijk felle verzet tegen het ontwerp-akkoord uiteindelijk opgegeven. Het kabinet heeft de uitspraak van minister Pronk genegeerd, die bij de behandeling van de begroting voor Ontwikkelingssamenwerking, een dag voor de extra Algemene Raad, over deze kwestie zei: "Dan zul je het Nederlandse belang ook moeten inbrengen in de desbetreffende onderhandelingen. Al te goed is buurmans gek. Het is niet noodzakelijk om zo liberaal te zijn, dat wij daar de lasten van dragen en de Spanjaarden de vruchten kunnen plukken; op geen enkele manier." Ten slotte: de Nederlandse regering is hiermee binnen 24 uur omgezwaaid.

De CDA-fractie blijft tegen het gesloten akkoord en vindt dat de Nederlandse regering niet had mogen instemmen, en heeft daarbij de volgende overwegingen. Het toelaten van Spaanse en Portugese vissers in Marokkaanse wateren in ruil voor het toelaten van Marokkaanse tomaten, bloemen en ander fruit op de Europese markt is oneigenlijk en wij keuren het af. Dit akkoord is in het nadeel van onze tomaten- en bloementelers; twee groepen die het in deze tijd buitengewoon moeilijk hebben. Nu wordt weer een extra contingent tomaten en bloemen op de markt gebracht. Dit kan niet, dit is tegen het Nederlandse belang. Met name de tomatenmarkt is overvoerd. Juist vanwege de problemen op de tomatenmarkt heeft de Europese Commissie deze zomer toegezegd een nader onderzoek naar de problemen te doen en hierover de Algemene Raad te rapporteren. Die rapportage is nog niet gereed. Vooruitlopend daarop sluit Nederland nu dit akkoord.

Voorzitter! Over de compensatie voor de gedupeerde tuinders komen wij in een algemeen overleg met de minister van Landbouw nader te spreken. Nu leg ik de Kamer de volgende uitspraak voor.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

spreekt als haar mening uit dat het associatie-akkoord met Marokko niet tot stand had behoren te komen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Van Ardenne-van der Hoeven. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 79 (21501-01, 21501-02).

De heer **Ter Veer** (D66): Mijnheer de voorzitter! Dit akkoord toont onder andere nog weer eens aan hoezeer er mondiaal sprake is van overbevising en hoezeer de grote vissersvloten over de hele wereld zoeken naar vangstmogelijkheden. Het akkoord is er een toonbeeld van en maakt duidelijk hoe dringend het nodig is om dit probleem wereldwijd aan te pakken.

Wat dit akkoord als zodanig betreft; er is ten onrechte een verband gelegd tussen het visserij-akkoord, dat nu met Marokko is gesloten, en het algemene associatie-akkoord met Marokko. Kennelijk is de commissaris bij de onderhandelingen buiten zijn mandaat gegaan. Terecht is er vanuit Nederland en andere landen bezwaar tegen aangetekend. De indruk die vervolgens in de publieke opinie is ontstaan, als zou Nederland zich opwerpen als de kampioen van de Nederlandse tomaat, moeten wij ver van ons werpen. Het gaat niet om Nederlandse tomaten, want binnen de Europese Unie kennen wij geen Nederlandse tomaten. Binnen de Europese Unie is er geen onderscheid tussen tomaten die waar dan ook zijn geproduceerd, dus ook niet voor die uit bijvoorbeeld Spanje. De repercussies, zo die er al zijn, gelden tomaten van welke herkomst dan ook en dus ook Spaanse tomaten. Het is onjuist dat wordt gesuggereerd dat er sprake is van een Noord-Zuidtegenstelling.

Ik begrijp de commotie en de emotie wel waardoor de fractie van het CDA is bevangen en ik begrijp